

ТРУДОВЕ ПРАВО

УДК 349.2

О. В. ГОЛОВКІН
В. П. СТАДНИК

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЇ ПРАЦІВНИКАМ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

На основі чинного законодавства України та узагальнення практики його застосування доведена неправомірність дій суб'єктів владних повноважень – територіальних управлінь Пенсійного фонду України щодо відмови в проведенні перерахунку пенсій за вислугу років у зв'язку із підвищенням заробітної плати працівникам органів прокуратури.

Ключові слова: соціальне забезпечення, територіальні управління Пенсійного фонду, пенсійне забезпечення, звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Головкин А. В., Стадник В. П. Правовые особенности перерасчета пенсий работникам органов прокуратуры Украины

На основе действующего законодательства Украины и обобщения практики его применения доказана неправомерность действий субъектов властных полномочий – территориальных управлений Пенсионного фонда Украины при отказе в проведении перерасчета пенсий за выслугу лет в связи с повышением заработной платы работникам органов прокуратуры.

© ГОЛОВКІН Олександр Васильович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, начальник відділу науково-методичного забезпечення організації роботи в органах прокуратури Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України

© СТАДНИК Валентина Петрівна – заступник начальника відділу науково-методичного забезпечення організації роботи в органах прокуратури Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України

Ключевые слова: *социальное обеспечение, пенсионное обеспечение, территориальные управления Пенсионного фонда, сужение содержания и объема существующих прав и свобод.*

Golovkin Alehandr, Stadnyk Valentyna. About the pension personnel employees of Ukraine prosecutors

On the basis of the current legislation of Ukraine and the generalization of the practice of its law enforcement, it has been proved that the actions of the subjects of power authorities the territorial departments of the Pension Fund of Ukraine concerning the refusal to carry out the recalculation of pensions for senior service with the increase of wages to employees of the prosecutor's offices had proved wrongfulness.

Keywords: *social security, territorial departments of the Pension Fund, pension provision, narrowing the content and volume of existing rights and freedoms.*

Актуальність дослідження полягає у тому, що у правовому регулюванні пенсійного забезпечення працівників органів прокуратури наявні проблеми, пов'язані із звуженням соціальних гарантій для прокурорських працівників, які суттєво впливають на рівень їх соціальної захищеності і, відповідно, на ефективність виконання покладених на прокуратуру функцій з захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Проблеми соціального забезпечення, загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в цілому та працівників прокуратури зокрема, були предметом досліджень багатьох учених, серед яких необхідно відзначити: С. С. Алексєєва, В. С. Венедиктова, М. І. Дерев'янка, М. І. Іншина, К. Ю. Мельника та інших. Проте, широке коло питань у цій сфері залишаються дискусійними, а підняте у статті – взагалі не було предметом наукових досліджень.

Право на перерахунок пенсії особи, що звільнені з органів прокуратури у зв'язку з виходом на пенсію за вислугу років відповідно до статті 50¹ Закону України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року (в редакції Закону від 12 липня 2001 року) (стаття 38 КЗпП України), набули у зв'язку з підвищенням посадових окладів на 25 % відповідно до пункту 3 Постанови Кабінету Міністрів України № 1013 від 9 грудня 2015 року «Про

упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» (далі – Постанова КМУ № 1013).

Територіальні управління Пенсійного фонду України відмовляють у перерахунку пенсії посилаючись на пункт 5 Прикінцевих положень Закону України від 02 березня 2015 року № 213-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (далі – Закон № 213-VIII), згідно з яким: «У разі неприйняття до 1 червня 2015 року закону щодо призначення всіх пенсій, у тому числі спеціальних, на загальних підставах з 1 червня 2015 року скасовуються норми щодо пенсійного забезпечення осіб, яким пенсії/щомісячне довічне грошове утримання призначаються відповідно до законів України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про судоустрій і статус суддів», «Про статус народного депутата України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про судову експертизу», «Про Національний банк України», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про дипломатичну службу», Податкового та Митного кодексів України, Положення про помічника-консультанта народного депутата України».

Аналізуючи дану норму закону та виходячи з принципу незворотності дії законів у часі, зазначені положення пункту 5 Прикінцевих положень Закону № 213-VIII, стосуються порядку призначення пенсії прокурорам у разі реалізації ними права на пенсійне забезпечення, а не перерахунку вже призначеної пенсії.

Верховний Суд України у справах за позовами прокурорів щодо перерахунку пенсії (постанови від 10 грудня 2013 року у справі № 21-420a13 та у справі №21-348a13, від 17 грудня 2013 року у справі № 21-445a13, від 6 жовтня 2015 року № 21-2432a15) дійшов до висновку, що процедури призначення та перерахунку пенсії різні за змістом і механізмом їх проведення¹.

Висновки Верховного Суду України, викладені у зазначених постановках, відповідно до приписів статті 244-2 КАС України є

обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, у тому числі і для територіальних управлінь Пенсійного фонду України².

Отже, положення зазначеної правової норми поширюються виключно на правовідносини щодо призначення пенсії, а не щодо її перерахунку.

До такого висновку дійшли суди під час розгляду позовів прокурорів щодо перерахунку пенсії. Зокрема, Вищий адміністративний суд України в ухвалі від 10 березня 2016 року у справі № 636/5086/15-а, Київський апеляційний адміністративний суд в ухвалі від 03 лютого 2016 року у справі № 753/20917/15-а³.

Право на пенсію закріплено у статті 46 Конституції України в якій зазначено, що громадяни мають право на соціальний захист, враховуючи право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття за незалежними від них обставинами, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом⁴. Це конституційне право, з яким кореспондується обов'язок держави щодо його забезпечення. Реалізація цього обов'язку здійснюється органами державної влади відповідно до їх повноважень

Конституційний Суд України неодноразово розглядав проблему, пов'язану з реалізацією права на соціальний захист, у тому числі право на отримання пенсії, і сформулював правові позиції щодо застосування зазначених конституційних норм.

«Україна як соціальна держава взяла на себе зобов'язання щодо соціального захисту громадянина, забезпечення права кожного на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї» (абзац 2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 6 липня 1999 року № 8-рп/99)⁵.

«Україна як демократична і правова держава закріпила принцип поваги і непорушності прав та свобод людини, утвердження і забезпечення яких є головним обов'язком держави. Конституційний принцип правової держави вимагає від неї утримуватися від обмеження загально визнаних прав і свобод

людини і громадянина (стаття 1, частина друга статті 3, статті 21, 22, 64 Конституції України)» (абзац 1 підпункту 5.3 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005)⁶.

Зазначені у статтях 1, 3 Конституції України «конституційні положення розвинуті в розділі II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина». Тим самим право на соціальний захист віднесено до основоположних прав і свобод. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел (частина друга статті 46 Основного Закону України) і забезпечується частиною другою статті 22 Конституції України, відповідно до якої конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані⁷.

Закріплюючи на конституційному рівні право на соціальний захист кожного громадянина, без будь-яких винятків, держава реалізує положення статті 24 Конституції України, відповідно до яких громадяни мають рівні конституційні права і не може бути обмежень за будь-якими ознаками (абзаци 2-4 підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009)⁸.

«В Україні як соціальній, правовій державі політика спрямовується на створення умов, які забезпечують достатній життєвий рівень, вільний і всебічний розвиток людини як найвищої соціальної цінності, її життя і здоров'я, честь і гідність. Утвердження та дотримання закріплених у нормативно-правових актах соціальних стандартів є конституційним обов'язком держави. Діяльність її правотворчих і правозастосовних органів має здійснюватися за принципами справедливості, гуманізму, верховенства і прямої дії норм Конституції України, а повноваження – у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів.

Зазначені конституційні принципи, на яких базується здійснення прав і свобод людини і громадянина в Україні, включаючи і право на пенсійне забезпечення, передбачають за зміс-

том статей 1, 3, 6 (частина друга), 8, 19 (частина друга), 22, 23, 24 (частина перша) Основного Закону України правові гарантії, правову визначеність і пов'язану з ними передбачуваність законодавчої політики у сфері пенсійного забезпечення, необхідні для того, щоб учасники відповідних правовідносин мали можливість завбачати наслідки своїх дій і бути впевненими у своїх законних очікуваннях, що набуте ними на підставі чинного законодавства право, його зміст та обсяг буде ними реалізовано, тобто набуте право не може бути скасоване, звужене» (абзаци 2 і 3 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005)⁹.

«Зміст та обсяг права громадян на пенсійне забезпечення полягає у їх матеріальному забезпеченні шляхом надання трудових і соціальних пенсій, тобто щомісячних пенсійних виплат відповідного розміру, в разі досягнення особою передбаченого законом віку чи визнання її інвалідом або отримання членами її сім'ї цих виплат у визначених законом випадках.

Встановивши в законі правові підстави призначення пенсій, їх розміри, порядок обчислення і виплати, законодавець може визначати як загальні умови їх призначення, так і особливості набуття права на пенсію, включаючи для окремих категорій громадян пільгові умови призначення пенсії залежно від ряду об'єктивно значущих обставин, що характеризують трудову діяльність (особливості умов праці, професія, виконувані функції, кваліфікаційні вимоги, обмеження, ступінь відповідальності тощо). Законодавець повинен робити це з дотриманням вимог Конституції України, в тому числі принципів рівності та справедливості» (абзаци 2, 3 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005)¹⁰.

«Конституція України виокремлює певні категорії громадян України, що потребують додаткових гарантій соціального захисту з боку держави. До них, зокрема, належать громадяни, яким пенсія призначається за спеціальними законами і які відповідно до статті 17 Конституції України перебувають на службі у військових формуваннях та правоохоронних органах держави, у тому числі органів прокуратури, забезпечуючи сувере-

нітет і територіальну цілісність України, її економічну та інформаційну безпеку. Визначений законами України відповідно до положень статті 17 Конституції України комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на забезпечення їх соціального захисту, зумовлений не їх непрацездатністю або відсутністю достатніх засобів для існування (стаття 46 Конституції України), а особливістю професійних обов'язків, пов'язаних з ризиком для життя та здоров'я, жорсткими вимогами до дисципліни, професійної придатності, фахових, фізичних, вольових та інших якостей, певним обмеженням конституційних прав і свобод, у тому числі права заробляти матеріальні блага для забезпечення собі і своїй сім'ї рівня життя, вищого за прожитковий мінімум. Тобто соціальні гарантії військовослужбовців та працівників правоохоронних органів випливають з характеру покладених на них службових обов'язків у зв'язку з виконанням ними державних функцій» (від 6 липня 1999 року № 8-рп/99, від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002, від 17 березня 2004 року № 7-рп/2004, від 1 грудня 2004 року № 20-рп/2004, від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005). «...багато «пільг», встановлених Законами України «Про міліцію», «Про прокуратуру» тощо, є не пільгами, а гарантіями та іншими засобами забезпечення професійної діяльності окремих категорій громадян, ефективного функціонування відповідних органів (абзац 3 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002)¹¹.

Здійснення зазначеного комплексу заходів «не залежить від розміру доходів військовослужбовців та працівників правоохоронних органів чи наявності фінансування з бюджету, а має безумовний характер (абзац 5 пункту 6 мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005)¹².

За правовою позицією Конституційного Суду України саме «з урахуванням особливостей умов праці, характеру виконуваної роботи, її складності і значущості, ступеня відповідальності, певних обмежень конституційних прав і свобод» «для окремих категорій громадян пенсійне забезпечення встановлюється іншими нормативно-правовими актами» (абзац 5 пункту 5

мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005)¹³.

Відповідно до правових позицій Конституційного Суду України «за змістом положень частин другої, третьої статті 22 Основного Закону України конституційні права і свободи гарантуються, а держава повинна утримуватись від прийняття будь-яких актів, які призводили б до скасування чи звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод» (абзац 4 підпункт 3.5 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 18 червня 2007 року № 4-рп/2007); «однією з конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина є недопущення їх скасування (частина друга статті 22 Конституції України) чи звуження їх змісту та обсягу при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів (частина третя статті 22 Конституції України)» (абзац 1 підпункт 7.1 пункту 7 мотивувальної частини Рішення від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008)¹⁴.

Тлумачення словосполучення «скасування конституційних прав і свобод», «звуження змісту та обсягу прав і свобод людини і громадянина», що міститься в частинах 2 і 3 статті 22 Конституції України, Конституційний Суд України дав у Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005: «Скасування конституційних прав і свобод – це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини – це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними і загальними» (абзац четвертий підпункту 5.2 пункту 5 мотивувальної частини)¹⁵.

Конституційний Суд України в абзацах 5 і 6 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005 зазначив: «Зміст прав і свобод людини – це умови і засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. Обсяг

прав людини — це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру¹⁶.

Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. Звуження обсягу прав і свобод — це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики».

Виходячи із зазначеного тлумачення, Конституційний Суд України дійшов правового висновку, що визнання Законом правових актів такими, що втратили чинність, зупинення їх дії, внесення до них змін і доповнень стосовно закріплених в них прав і свобод людини і громадянина є скасуванням або обмеженням цих прав і свобод (абзац 4 підпункту 7.1 пункту 7 мотивувальної частини Рішення від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008)¹⁷.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України невиконання державою своїх соціальних зобов'язань щодо окремих осіб ставить громадян у нерівні умови, підриває принцип довіри особи до держави, що закономірно призводить до порушення принципів соціальної, правової держави (абзац 1 підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007).

Отже, Конституційний Суд України, який відповідно до статті 147 Конституції України, є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, завданням якого згідно зі статтею 2 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 № 422/96-ВР є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України, у своїх рішеннях неодноразово зазначив, що:

— набуте право на отримання пенсії гарантуються, утвердження і забезпечення цього прав є конституційним обов'яз-

ком держави, яка повинна утримуватись від прийняття будь-яких актів, які призводили б до скасування чи звуження змісту та обсягу існуючого права;

– конституційне право на отримання пенсії не може бути обмежено чи скасовано при реалізації інших конституційних прав, зокрема права на працю;

– будь-яке обмеження права на отримання пенсії, у тому числі у зв'язку з реалізацією інших конституційних прав, не відповідає статтям 1, 3, 6 (частина 2), 8, 19 (частина 2), 21, 22, 23, 24 (частини 1, 2), 42, 43, 46, 48 Основного Закону України (Така правова позиція викладена і у пункті 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007);

– «У частині другій статті 8 Конституції України встановлено вимогу щодо законів України – усі вони приймаються виключно на основі Конституції України і повинні відповідати їй» (абзац 1 у пункті 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007).

Згідно зі статтею 65 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 № 422/96-ВР мотивувальна частина рішення є складовою частиною рішення Конституційного Суду і тому за приписами частини 2 статті 150 Конституції України є обов'язковою до виконання на території України. Сам Конституційний Суд України, вирішуючи порушені в конституційних поданнях питання, не тільки виходить з положень норм Конституції України, також враховує правові позиції, сформульовані у мотивувальних частинах своїх рішень.

Проблеми, пов'язані з реалізацією прокурорами права на пенсію, неодноразово вирішувались Верховним Судом України і Вищим адміністративним судом України під час розгляду конкретних адміністративних справ.

Верховний Суд України у справах за позовами прокурорів щодо перерахунку пенсії (постанови від 10 грудня 2013 року у справі № 21-420a13 та у справі №21-348a13, від 17 грудня 2013 року у справі № 21-445a13, від 6 жовтня 2015 року

№ 21-2432а15) дійшов до висновку, що внесені Законом № 3668-VI зміни до статті 50-1 Закону № 1789-XII щодо розміру пенсії у відсотках стосуються порядку призначення пенсії прокурорам і слідчим у разі реалізації ними права на пенсійне забезпечення, а не перерахунку вже призначеної пенсії; процедури призначення та перерахунку пенсії різні за змістом і механізмом їх проведення; при перерахунку пенсії працівникам прокуратури має застосовуватися норма, що визначає розмір пенсії у відсотках, яка діяла на момент призначення пенсії¹⁸.

Аналогічна правова позиція викладена і в ухвалах Вишого адміністративного суду України від 20 червня 2013 року № К/800/11225/13, від 10 вересня 2015 року № К/800/33730/13, від 13 жовтня 2015 року № К/800/36235/13, від 11 листопада 2015 року № К/800/56255/13 та № К/800/57343/13, від 19 січня 2016 року № К/800/32287/15, від 21 січня 2016 року № К/800/6054/15, від 28 січня 2016 року № К/800/32220/15 та К/800/31554/15.

В ухвалах Вищий адміністративний суд України свої рішення обґрунтовував також нормами Конституції України. Зокрема в ухвалі від 19 січня 2016 року № К/800/32287/15 касаційний суд посилається на частину 1 статті 58 Основного Закону, відповідно до якої закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Верховний Суд України у зазначених постановках і Вищий адміністративний суд України в ухвалах від 18 червня 2015 року № К/800/34026/13, від 13 жовтня 2015 року № К/800/36235/13, від 21 січня 2016 року № К/800/6054/15, від 28 січня 2016 року № К/800/32220/15 та К/800/31554/15, вирішуючи питання про застосування Закону в часі, прийшли до висновку, що згідно зі статтею 22 Конституції України закріплені нею права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законодавчих актів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод; відповідно до статей 22 та 64 Конституції України, право на пенсійне забезпечення, встановлене Законом № 1789-XII, є

таким, що не підлягає звууженню та обмеженню; обмеження під час перерахунку розміру пенсії прокурорам за вислугу років не допустимо¹⁹.

В ухвалі від 28 січня 2016 року № К/800/32220/15 Вищий адміністративного суду України зазначив, що, виходячи із загальних засад пріоритету законів над підзаконними актами при розрахунку пенсії позивача застосуванню підлягає розмір, встановлений згідно з частиною 1 статті 50-1 Закону № 1789-ХІІ, відповідно до якого розмір пенсії позивача повинен становити 90 % від суми місячного заробітку²⁰.

Висновки Верховного Суду України, викладені у зазначених постановах, відповідно до приписів статті 244-2 КАС України є обов'язковими для судів України.

Пленум Верховного Суду України неодноразово звертав увагу судів на необхідність застосування норм Конституції України при розгляді конкретних справ. Зокрема, у постанові від 1 листопада 1996 року № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» зазначив:

«Відповідно до ст. 8 Конституції в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституційні права та свободи людини і громадянина є безпосередньо діючими. Вони визначають цілі і зміст законів та інших нормативно-правових актів, зміст і спрямованість діяльності органів законодавчої та виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і забезпечуються захистом.

Виходячи із зазначеного принципу та гарантування Конституцією судового захисту конституційних прав і свобод, судова діяльність має бути спрямована на захист цих прав і свобод від будь-яких посягань шляхом забезпечення своєчасного та якісного розгляду конкретних справ. При цьому слід мати на увазі, що згідно зі ст. 22 Конституції закріплені в ній права і свободи людини й громадянина не є вичерпними (пункт 1)²¹.

Оскільки Конституція України, як зазначено в її статті 8, має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії, суди при розгляді конкретних справ мають оцінювати зміст будь-якого закону чи іншого нормативно-правового акту з

точки зору його відповідності Конституції і в усіх необхідних випадках застосовувати Конституцію як акт прямої дії. Судові рішення мають ґрунтуватись на Конституції, а також на чинному законодавстві, яке не суперечить їй (абзац 1 пункту 2)²².

Суд безпосередньо застосовує Конституцію у разі:

1) коли зі змісту норм Конституції не випливає необхідність додаткової регламентації її положень законом;

2) коли закон, який був чинним до введення в дію Конституції чи прийнятий після цього, суперечить їй;

3) коли правовідносини, що розглядаються судом, законом України не врегульовано, а нормативно-правовий акт, прийнятий Верховною Радою або Радою міністрів Автономної Республіки Крим, суперечить Конституції України (абзац 3 пункту 2).

Якщо зі змісту конституційної норми випливає необхідність додаткової регламентації її положень законом, суд при розгляді справи повинен застосувати тільки той закон, який ґрунтується на Конституції і не суперечить їй (абзац 4 пункту 2)».

Таким чином, аналізуючи вказані норми закону та виходячи з принципу незворотності дії законів у часі, положення пункту 5 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо пенсійного забезпечення» стосується порядку призначення пенсії прокурорам у разі реалізації ними права на пенсійне забезпечення, а не перерахунку вже призначеної пенсії, оскільки процедури призначення та перерахунку пенсії різні за змістом і механізмом їх проведення. У зв'язку з чим, скасування порядку нарахування пенсій за спеціальними законами з 1 червня 2015 року та подальше призначення таких пенсій на загальних підставах, не впливає на можливість проведення перерахунку пенсій, призначених раніше, у відповідності до діючих на час їх призначення норм Закону України «Про прокуратуру».

1. *Постанова* Верховного Суду України від 10 грудня 2013 року у справі № 21-420a13 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>; *Постанова* Верховного Суду України від

10 грудня 2013 року у справі № 21-348a13 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/> 2. *Кодекс* адміністративного судочинства України Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> 3. *Ухвала* Київського апеляційного адміністративного суду від 03 лютого 2016 року у справі № 753/20917/15-а // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/> 4. *Конституція* України: редакція від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР України. 1996. № 30. Ст. 141. 5. *Рішення* Конституційного Суду України від 06 липня 1999 р. №8-рп/99 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 6. *Рішення* Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р. №5-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 7. *Конституція* України: редакція від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР України. 1996. № 30. 8. *Рішення* Конституційного Суду України від 07 жовтня 2009 р. № 25-рп/2009 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 9. *Рішення* Конституційного Суду України від 18 червня 2005 р. № 8-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 10. Там само. 11. *Рішення* Конституційного Суду України від 20 березня 2002 р. № 5-рп/2002 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>; *Рішення* Конституційного Суду України від 17 березня 2004 р. № 7-рп/2004 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>; *Рішення* Конституційного Суду України від 01 грудня 2004 р. № 20-рп/2004 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>; *Рішення* Конституційного Суду України від 18 червня 2005 р. № 8-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 12. *Рішення* Конституційного Суду України від 18 червня 2005 р. № 8-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 13. *Рішення* Конституційного Суду України від 11 жовтня 2007 р. № 4-рп/2007 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 14. *Рішення* Конституційного Суду України від 22 травня 2008 р. № 10-рп/2008 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 15. *Конституція* України: редакція від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30; *Рішення* Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 р. №5-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> 16. *Рішення* Конституційного

Суду України від 18 червня 2005 р. № 8-рп/2005 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

17. *Рішення* Конституційного Суду України від 07 жовтня 2009 р. № 25-рп/2009 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

18. *Постанова* Верховного Суду України від 10 грудня 2013 року у справі № 21-420a13 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>;

Постанова Верховного Суду України від 17 грудня 2013 року. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

19. *Конституція* України: редакція від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.

20. *Ухвала* Вишого адміністративного Суду України від 10 березня 2016 року у справі № 636/5086/15-а // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

21. *Конституція* України: редакція від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР України. 1996. № 30.

22. Там само.

Golovkin Alehandr, Stadnyk Valentyna. About the pension personnel employees of Ukraine prosecutors

In the article proved on the basis of the current legislation of Ukraine and the generalization of the practice of its law enforcement the wrongfulness of the actions of the authorities of the authorities territorial departments of the Pension Fund of Ukraine regarding the refusal to carry out the recalculation of pensions for seniority with the increase in wages to employees of the prosecutor's office.

The right to recalculate the pension of a person released from the prosecutor's office in connection with the retirement for seniority in accordance with Article 50-1 of the Law of Ukraine «On Prosecutor's Office» of November 5, 1991 (as amended by the Law of July 12, 2001) (Article 38 Labor Code of Ukraine) acquire in connection with the increase of official salaries in accordance with the decisions of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

The territorial directorates of the Pension Fund of Ukraine refuse to recalculate the pension, referring to paragraph 5 of the Final Provisions of the Law of Ukraine dated March 2, 2015, No. 213-VIII «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine regarding Pensions» (hereinafter referred to as Law No. 213-VIII), according to with whom: «In the event of the rejection by 1 June 2015 of the law on the appointment of all pensions, including special, on the general grounds, from June 1, 2015, the provisions on pension provision for persons who receive pensions / monthly life-time maintenance in accordance with the laws of Ukraine «On the Civil Service», «On the Prosecutor's Office», «On the Judicial System and Status of Judges», «On the Status of People's Deputies of Ukraine», «On the Cabinet of Ministers of Ukraine», «On Judicial Expertise», «On the National Bank of Ukraine», «On Service in Local Self-

Government Bodies», «On Diplomatic Service», Tax and Customs Codes of Ukraine, Regulations on Assistant-Consultant of People's Deputy of Ukraine».

By analyzing the norms of the law and proceeding from the principle of irreversibility of the laws in time, the said provisions of clause 5 of the Final Provisions of the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts on Pensions» refer to the procedure for the appointment of a pension to prosecutors in the event of the exercise of their right to pension provision, rather than a recalculation already assigned pension, since the procedures for appointment and recalculation of pensions are different in terms of content and mechanism of their conduct. In connection with this, the abolition of the procedure for calculating pensions under special laws as of June 1, 2015, and the further appointment of such pensions on general grounds, does not affect the possibility of recalculating pensions previously allocated in accordance with the provisions of the Law of Ukraine in force at the time of their appointment «On the prosecutor's office.

The right to a pension is enshrined in Article 46 of the Constitution of Ukraine, which states that citizens have the right to social protection, taking into account the right to provide them in case of full, partial or temporary loss of disability, loss of breadwinner, unemployment due to circumstances beyond their control, and also in old age and in other cases stipulated by law. This is a constitutional right, which corresponds with the duty of the state to provide it. The implementation of this duty is carried out by the state authorities in accordance with their powers.

By establishing in law the legal grounds for the appointment of pensions, their size, the procedure for calculating and paying, the legislator can determine both the general conditions of their appointment and the particularities of acquiring the right to a pension, including for certain categories of citizens preferential conditions for the appointment of a pension depending on a number of objectively significant circumstances, characterizing labor activity (peculiarities of working conditions, occupation, functions performed, qualification requirements, restrictions, degree of responsibility, etc.). However, the legislator must do so in compliance with the requirements of the Constitution of Ukraine (Paragraphs 2, 3 of clause 5 of the reasoning part of the Decision of October 11, 2005 No. 8-rp / 2005).

On the basis of the current legislation of Ukraine and the generalization of the practice of its law enforcement, it has been proved that the actions of the subjects of power authorities the territorial departments of the Pension Fund of Ukraine concerning the refusal to carry out the recalculation of pensions for senior service with the increase of wages to employees of the prosecutor's offices had proved wrongfulness.

Keywords: social security, territorial departments of the Pension Fund, pension provision, narrowing the content and volume of existing rights and freedoms.